

Farsbovikens naturreservat

Lunglav och blekskaftad nållav (*Chaenotheca cinerea*) i Farsbovikens naturreservat i Linköpings kommun.

Foto: Thomas Johansson (lunglav) och Svante Hultengren (blekskaftad nållav)

Detalj från häradskartan över Farsbo från 1877 med överlägg av reservatsgränsen.

Skötselplan

Upprättad 2003

Länsstyrelsen Östergötland

SKÖTSELPLAN FÖR FARSBOVIKENS NATURRESERVAT

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast om 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2003. Planförfattare har varit Thomas Johansson och Tommy Ek.

Innehållsförteckning

A. ALLMÄN BESKRIVNING	3
1. Administrativa data om naturreservatet	3
2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut	4
3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden	4
3.1 Naturbeskrivning	4
3.2 Kulturhistoriska förhållanden	7
3.3 Nuvarande markanvändning	7
3.4 Tillgänglighet	7
3.5 Slitage- och störningskänslighet	8
3.6 Anordningar för friluftslivet	8
3.7 Övrigt	8
3.8 Källuppgifter	8
B. PLANDEL	9
1. Disposition och skötsel av mark	9
1.1 Kvalitetsmål för Farsbovikens naturreservat	9
1.2 Skötselområden	9
1.3 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	11
1.4 Jakt och fiske	11
1.5 Utmärkning av reservatets gräns	11
2. Anordningar för rekreation och friluftsliv	11
2.1 Övergripande mål	11
2.2 Riktlinjer och åtgärder	11
2.2.1 Information	11
2.2.2 Parkeringsplats	11
2.2.3 Renhållning	12
3. Tillsyn	12
4. Dokumentation och uppföljning	12
4.1 Dokumentation och inventeringar	12
4.2 Uppföljning	12
4.2.1 Uppföljning av kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus	12
4.2.2 Uppföljning av skötselområden och skötselåtgärder	12
5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen	12
Bilaga 1 Utdrag ur topografisk karta *, skala 1:50 000.	13
2 Utdrag ur fastighetskarta **, skala 1:10 000.	14
3 Härads-karta över Åkerbo och Bankekinds härad 1877, detalj över Farsbo.	15

* Medgivande Lantmäteriverket 2000. Ur GSD-Geografisk Sverigedata diarienummer L2000/2620 E

** Medgivande Lantmäteriverket 1997. Ur GSD-Ekonomiska kartan diarienummer 507-97-884

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1. Administrativa data om naturreservatet

Reservatets benämning:	Farsbovikens naturreservat	
Objektnummer:	05-02-128	
Beslutsdatum:	2003-06-25	
Län:	Östergötland	
Kommun:	Linköping	
Församling:	Stjärnorps	
Lägesbeskrivning:	8 km fågelvägen öster om Stjärnorps kyrka vid Farsboviken som ligger vid Roxens norra strand	
Kartor:	Topografisk karta Ekonomisk karta och fastighetskarta	8F NO Linköping 08578, 08579
Koordinater:	64 89 500	14 95 550
Gräns:	Innerkanten på linjen, till beslutet, bifogad karta.	
Fastigheter:	Farsboviken 1:1 Åkerbo Häradssällmanning S:1	ca 20 ha ca 2 ha
Markägare:	Delägarna i Åkerbo häradssällmanning; Att: Willy Pettersson Åkerbo häradssällmanning, Skyttegatan 2, 582 30 Linköping	
Areal:	22 ha	
Naturtyper:	Lövnaturskog *	22 ha
	* Varav Natura 2000 habitat 9020 (Boreonemorala, äldre naturliga ädelövskogar av fennoskandisk typ med rik epifytflora)	Ca 13 ha
Övrigt	Inom reservatsområdet ingår en större del i Natura 2000. Området heter Farsboviken SE0230211.	
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen Östergötland	

2. Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

(se beslut om Farsbovikens naturreservat)

3. Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden

Farsbovikens naturreservat ligger utmed Roxens norra strand i Linköpings kommun. Den sydvända blockiga sluttningen sträcker sig ända ner till Roxen. Det sydvända läget nära sjön bidrar till ett gynnsamt klimat för många arter. Sluttningen är bevuxen med en variationsrik skog som domineras av lövträd. Här växer främst ek, lönn, lind, ask, asp, björk, hassel, tall och gran. Det finns en hel del grova lövträd. På gamla ädellövträd och aspar finns en värdefull moss- och lavflora. På de mossiga blocken i sluttningen växer en rik mossflora och på marken återfinns en rik kärlväxtflora med bland annat rik förekomst av tandrot *Cardamine bulbifera*. En del av de gamla träden är ihåliga och det finns lågor och annan död ved lite varstans i skogen. Med stor sannolikhet finns rödlistade insekter knutna till gamla träd eller död ved i kombination med ett gynnsamt lokalklimat.

Den centrala och södra delen av området är klassificerad som nyckelbiotop. Den norra, östra och västra kanten består ofta av ung, eller ganska ung, lövskog eller lövrik barrskog. Inslaget av äldre lövträd av olika slag, t ex ek, asp, björk, lind och ask, är förhållandevis stort i alla dessa områden. Flera små bäckar rinner genom området.

Norr om nyckelbiotopens centrala del ligger ett område där yngre planterad barrskog dominerar men där inslaget av löv är ganska stort. Här finns bland annat storrams *Polygonatum multiflorum* i den östra kanten.

Skogen vid Farsboviken har i de centrala delarna varit så gott som orörd under lång tid medan skogen i kanterna påverkats av skogsbruk i sen tid. I den blockiga orörda delen av sluttningen har markanvändningen bakåt i tiden sannolikt bestått av enstaka plockhuggning där det varit möjligt att ta sig fram. I den norra delen av området, på gränsen till jordbruksmarken, har markanvändningen bestått av slåtter- och betesdrift vilket lett till att lövträden här fått grova stammar och vida kronor.

3. 1 Naturbeskrivning

Geologi och geomorfologi

I området består bergrunden av granit. I anslutning till höjderna är förekomsten av stora block och stenar riklig. På höjderna finns det stora partier med berg i dagen. I sänkor finns det bördigare jordar av sandig morän med visst lerinslag. På höjderna och i dess anslutning består jordmånen av morän, även den med bördiga jordartsfraktioner.

Vegetation och högre flora

Fältskiktet är mestadels av örttyp och på marken återfinns en rik kärlväxtflora med bland annat signalarterna vårärt *Lathyrus vernus*, myska *Galium odoratum*, ormbär *Paris quadrifolia*, trolldruva, *Actaea spicata*, blåsippa *Hepatica nobilis*, sårläka, *Sanicula europaea* tandrot och storrams. Mest slående är den rika förekomsten av tandrot men även vårärt och trolldruva förekommer rikligt. Dessutom förekommer bl a liljekonvalj, skogssallat, vitsippa, lundgröe, lundstarr, ekorrbär, bergslok, stenbär, harsyra, hässlebrodd, ekbräken och andra ormbunksarter. I källpåverkade partier längs den östra bäcken växer även vattenmynta och signalarten skärmstarr *Carex remota*. Den sistnämnda indikerar orörda källmiljöer.

Buskskiktet domineras av hassel som i flera områden är helt dominerande. Även andra buskar som hagtorn, skogstry och måbär finns i reservatet.

I trädskiktet växer ek, lönn, lind, alm, ask, asp, björk, hägg, sälg, fågelbär, vildapel, rönn, hassel, tall och gran. Det finns en hel del grova lövträd i skogen.

Lägre flora

På ädellövträd och aspar finns en moss- och lavflora som indikerar lång kontinuitet av beskuggade äldre träd, med bl a signalarterna trädporella *Porella sp.*, guldlockmossa *Homalothecium sericeum*, lunglav *Lobaria pulmonaria*, traslav *Leptogium lichenoides*, platt fjädermossa *Neckera complanata*, bårdlav *Nephroma parile* och lönnlav *Bacidia rubella*. På de mossiga blocken i slutningen växer en rik mossflora. Signalarterna fällmossa *Antitrichia curtipendula* och piskbaronmossa *Anomodon attenuatus* indikerar lång skogskontinuitet. Uppe vid åkern i områdets norra kant växer några mycket grova lindar och almar med en värdefull lavflora. På en alm växer de rödlistade arterna violettbrun skivlav *Buellia violaceofusca* och gul dropplav *Cliostomum corrugatum*. I den norra kanten står också en gammal lönn på vilken de rödlistade lavarna liten blekspik *Sclerophora peronella* och blekskaftad nållav *Chaenotheca cinerea* växer. Den sistnämnda arten är ytterst sällsynt i Sverige och i Europa. I Östergötland finns ytterligare tre fynd av arten och i landet totalt ett tiotal.

Djurliv

Ryggradslösa djur

Den nattaktiva fjärilsfaunan har undersökts 1997. Följande arter påträffades:

Tab. 1. Fynd av nattaktiva fjärilar efter en undersökning genomförd av Marcus Franzén 1997 i Farsboviken, Linköpings kommun. Tabellen redovisar regionalt hotade arter.

Nagelspinnare	Aglia tau	RR
Skäckmätare	Cepphis advenaria	RR
Svartprickigt plattfly	Conistra rubiginosa	RR
Gulsvansad vinterekspinnare	Drymonia dodonaea	RR
Paddbärsmalmätare	Eupithecia actaeata	RR
Snövit gaffelsvans	Furcula bicuspis	RR
Tvärlinjerat vickerfly	Lygephila viciae	RR
Asptandvinge	Notodonta torva	RR
Balsampoppeltandvinge	Notodonta tritophus	RR
Rödaktig blekmaskspinnare	Tethea ocularis	RR
Palpfly	Trisateles emortualis	RR

Arterna är knutna till (äldre) ädellövskog eller annan lövskog och ofta gynnade av ett varmt lokalklimat. Igenväxning med gran är inte bra för dessa arters utveckling.

I övrigt är inga insektsinventeringar gjorda. Vid skötselplanarbetet sågs spår av de rödlistade arterna jättesvampmal *Scardia boletella*, som lever i gamla fnösketikcor och grön aspvedbock, *Saperda perforata* som lever i kambiet på nydöda aspar.

Fågellivet

Bl a grönsångare, svarthätta och trädgårdssångare observerades i området vid planläggningen av denna skötselplan. Ingen inventering av fåglar är gjord.

Däggdjur

Ingen inventering av däggdjur är gjord. Rådjur och dovhjort finns i området.

Sammanställning av nationellt rödlistade arter som är kända från Farsbovikens naturreservat vid denna plans beredning

De fynd av signalarter och rödlistade arter som har gjorts vid nyckelbiotopsinventeringen, fjärilsinventeringen och skötselplanarbetet, utgör del av motiven för bildandet av naturreservatet och utgör också ett viktigt underlag för skötseln av området.

Tab. 2. Sammanställning av signalarter (S) samt nationellt (EN, VU, NT) och regionalt (RR) rödlistade arter, enligt rödlistan utgiven 2000-05-10, som hittills har påträffats i Farsbovikens naturreservat i Linköpings kommun.

Svenskt namn	Latinskt namn	Kategori
Asptandvinge	Notodonta torva	RR
Balsampoppeltandvinge	Notodonta tritophus	RR
Bårdlav	Nephroma parile	S
Blåsippa	Hepatica nobilis	S
Blekskaftad nållav	Chaenotheca cinerea	EN
Dvärgtufs	Leptogium teretiusculum	RR
Fällmossa	Antitrichia curtipendula	S
Grön aspvedbock (spår)	Saperda perforata	NT
Grynig filltav	Peltigera collina	S
Gul dropplav	Cliostomum corrugatum	NT
Guldlockmossa	Homalothecium sericeum	S
Gulpudrad spiklav	Calicium adpersum	RR
Gulsvansad vinterekspinnare	Drymonia dodonaea	RR
Jättesvampmal (spår)	Scardia boletella	NT
Liten blekspik	Sclerophora peronella	NT
Lönnlav	Bacidia rubella	S
Lunglav	Lobaria pulmonaria	RR
Myska	Galium odoratum	S
Nagelspinnare	Aglia tau	RR
Ormbär	Paris quadrifolia	S
Paddbärsmalmätare	Eupithecia actaeata	RR
Palpfly	Trisateles emortualis	RR
Piskbaronmossa	Anomodon attenuatus	S
Platt fjädermossa	Neckera complanata	S
Porellor	Porella spp.	S
Rödaktig blekmaskspinnare	Tethea ocularis	RR
Rostfläck	Arthonia vinosa	S
Sårläka	Sanicula europea	S
Skäckmätare	Cepphis advenaria	RR
Skärmstarr	Carex remota	S
Skriftlav	Graphis scripta	S
Snövit gaffelsvans	Furcula bicuspis	RR
Sotlav	Cyphelium inquinans	S
Storrams	Polygonatum multiflorum	S
Svartprickigt plattfly	Conistra rubiginosa	RR
Tandrot	Cardamine bulbifera	S
Traslav	Leptogium lichenoides	S
Trolldruva	Actaea spicata	S
Trubbfjädermossa	Homalia trichomanoides	S
Tvärlinjerat vickerfly	Lygephila viciae	RR
Vårärt	Lathyrus vernus	S
Violettblun skivlav	Buellia violaceofusca	NT

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

Inom reservatets gränser finns inga registrerade fornlämningar.

På geometrisk avmätning från 1780 framgår att dagens fastighetsgräns i öster är felmarkerad på kartmaterial jämfört med den rösmarkering som finns vid strandkanten. Denna felmarkering går igen i allt kartmaterial efter denna tid. Numera är det samma lagfaren ägare på båda sidor om gränsen.

Ur skriften ”Försök till utförligare beskrifning öfver Kronans oskattlagde jord i Östergöthland, (Petre & Abrahamsson, 1822)”, anges enligt 1795 års karta över Åkerbo Häradssällmanning att området var glest bevuxet med tall, gran, björk, asp, al och några få ekar. Från 1812 fanns det uppgifter om att det årligen, i minst sex år, hade tagits ut ca 35 lass stängselvirke från hela skogen norr om Roxen som ingick i Åkerbo Häradssällmanning. Vid ”trängande behof 4 tolfter timmer” står det också. Strax väster om reservatet finns idag spår av den körväg som användes för att forsla timmer på Roxens is vintertid till socknarna söder om Roxen.

Området som helhet betecknas som ”Löfskog” på häradskartan från 1877 (se bilaga 3). De spärrgreniga gamla ädellövträden i de norra, relativt flacka delarna visar att skogen var mer öppen under deras uppväxt. Troligen var dessa delar ganska kraftigt påverkade av bete. Däremot är de gamla träden i de branta partierna i den största delen av området inte spärrgreniga vilket indikerar ett tätare skogstillstånd. I den sydligaste delen närmast sjön finns enstaka hamlade lindar vilket indikerar lövtäkt och en öppnare miljö i denna del.

Åkerbo Häradssällmanning, som är markägare till området, har använt marken för skogsproduktion. Åkerbo härad är beläget på den bördiga Linköpingslätten söder om Roxen, med socknarna Lillkyrka, Rystad med Näsby (större delen), S:t Lars (mindre del), Törnevalla (större delen), Vårdsberg (mindre del), Östra Harg och Östra Skrukeby. Endast få hemman i dessa socknar hade egen skog. Åkerboskogen och den södra f.d. allmanningen var uthuggen, anges det för Törnevalla socken (DDB, Demografiska databasen, Umeå universitet). En mindre isolerad del av Östra Hargs socken ligger norr om sjön Roxen. Här finns den av Åkerbo häradssor sedan urminnes tider utnyttjande allmanningen, numera benämnd Åkerbo Häradssällmanning S:1. Delägarna till allmanningen köpte fastigheten Farsbo 1:1 år 1906. Enligt utlåtande beträffande Farsbos utmarker och ståndsog från 1906 kan utläsas att ”...Hagmarken utefter sjön är till stor del kal (ca 10 ha)...”.

3.3 Nuvarande markanvändning

Dominerande markanvändning i reservatet är extensivt skogsbruk. En del mindre försök att omföra vissa delar av området till granskog har inte slagit väl ut. Granen har haft svårt att konkurrera med det spontana lövuppslaget i de luckor som tagits upp. Viss granplantering har dock lyckats bättre.

3.4 Tillgänglighet

Reservatet nås bäst med bil från vägen mellan Stjärnorp och Grensholm. Vägen till Farsbo är enskild och motortrafik är förbjuden för obehöriga. Genom området passerar en mindre enskild väg. Området ligger avsides från all kollektivtrafik som skulle göra det möjligt att inom ett rimligt avstånd färdas till detta område. Området ligger ca 8 km från Stjärnorp och ca 4 km från Grensholm. Området nås bäst med cykel eller till fots.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

I naturreservatet kan slitage uppkomma om det är stort tryck på hållmarkernas lavsamhällen, i övrigt är marken inom området tåligt.

För naturvärdena i området är det ingen större störningsrisk med besökande till reservatet.

3.6 Anordningar för friluftslivet

Vid planförfattandet finns inga speciella anordningar för friluftslivet i området.

3.7 Övrigt

Naturreservatet är föreslaget till Natura 2000 (SE0230211 Farsboviken), EU:s gemensamma nätverk av värdefull natur.

3.8 Källuppgifter

- Skogsvårdsstyrelsen, Östra Götaland, 1996. Utdrag ur nyckelbiotopsinventeringen.
- Fjärilsinventering av Marcus Franzén på uppdrag av Länsstyrelsen Östergötland, 1997.
- Härads-karta över Åkerbo och Bankekinds härad, 1877.
- Demografisk databasen, Umeå universitet; www.ddb.umu.se
- Natura 2000-databasen
- Enligt utlåtande beträffande Farsbos utmarker och ståndskog från 1906
- Försök till utförligare beskrifning öfver Kronans oskattlagde jord i Östergötland, (Petre & Abrahamsson, 1822)''

B. PLANDEL

1. Disposition och skötsel av mark

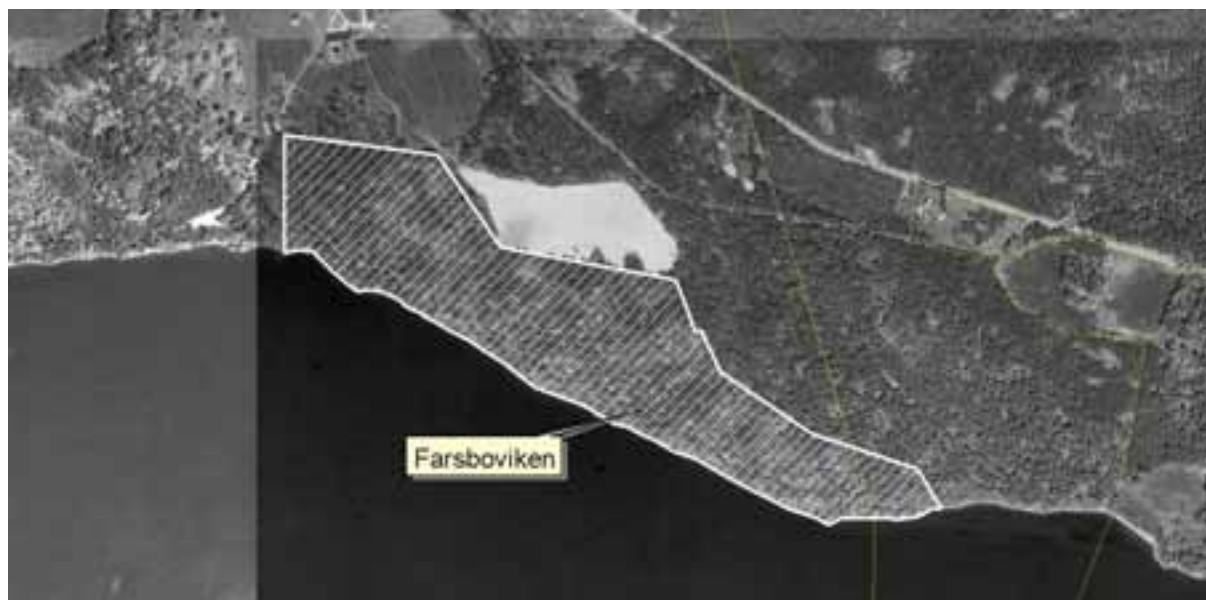

Fig. 1. Översikt över Farsbovikens naturreservat 8 km öster om Stjärnorps kyrka vid Roxens norra strand i Linköpings kommun. Total areal för reservatet är 22 ha. Ortofotot från 1997 i bakgrunden har medgivande från Lantmäteriverket 1997; Ur GSD-Ekonomiska kartan diarienummer 507-97-884.

1.1 Kvalitetsmål för Farsbovikens naturreservat

Reservatets skall i *huvudsak* lämnas för fri utveckling för att vidmakthålla och utveckla naturvärdena knutna till ädellövs skogen. På så vis bevaras och förbättras livsbetingelserna för signalarter, rödlistade arter och andra för ädellövs skogar karaktäristiska arter. Målet är att hela reservatet ska utgöras av ädellövnatur skog. I reservatet förekommer det prioriterade Natura 2000-habitatet "Boreonemorala¹, äldre naturliga ädellövs skogar av fennoskandisk² typ med rik epifytflora³" (habitatkod 9020) med ca 13 ha. Målsättningen är att denna areal skall öka till hela områdets areal på sikt. Ovanstående kvalitetsmål är förenliga med en strävan att behålla/skapa ett gynnsamt tillstånd för detta habitat. För att klara kvalitetsmålen blir vissa skötselåtgärder aktuella i träd och buskskikt, även om den huvudsakliga inriktningen är fri utveckling.

1.2 Skötselområden

Farsbovikens naturreservat består av ett skötselområde.

Skötselområdets naturtyp: Ädellövnatur skog

Areal: 22 ha

Beskrivning:

Se beskrivning under punkt A.3 ovan.

¹ Boreonemorala: övergångszonen mellan boreala (nordliga) skogar och nemorala (sydliga) skogar; blandskogar av barr och löv.

² Fennoskandisk är Sverige och Finland i detta sammanhang.

³ Epifytflora: en växt som växer på en annan växt, utan att för del skall ta näring från den växten.

Kvalitetsmål:

Den framtida skötseln i Farsboviken ska inriktas på att bevara och utveckla de naturvärden som finns i området i form av ädellövskog, gamla lövträd, en rik moss- och lavflora och ett rikt insektsliv. Målet är att en ädellövnaturskog med riklig förekomst av gamla träd och död ved ska utvecklas. Naturvärden knutna till sekundära trädslag är högre än naturvärdena knutna till primära lövträd så som asp, björk, ek och tall. Därför bedömer länsstyrelsen att den bästa skötsel är att lämna området till fri utveckling med intern dynamik⁴. Inträngande gran kan hota dessa naturvärden och bör därför huggas bort.

Mängden död ved och gamla lövträd skall öka så mycket som möjligt i området utan att aktiva åtgärder, för att till exempel skada eller döda lövträd, sätts in. I framtiden ska området vara rikt på såväl grov som klen död ved av olika lövträdsdrag och i olika nedbrytningsstadier.

Skötsel mål:

Kvalitetsmålen innebär att merparten av barrträden, med undantag av grova tallar och tallar i brantmiljö, bör avvecklas inom hela området. Flera av de grova spärrgreniga lövträden i norra delen av reservatet bör frihuggas, bland annat lönnen med blekskaftad nållav. Frihuggningen måste ske försiktigt och i etapper, inte alla träd på en gång och huggning av ljusbrunnar får ske i olika stora radier runt träden inom denna planperiod.

Engångsåtgärder:

Merparten av alla granar i området ska röjas eller huggas ned, under förutsättning att virket kan transporteras ut från området. Granar som inte kan hämtas ut bör inte avverkas, utan får vara kvar.

Merparten av alla tallar i det flacka området ovanför branten ska huggas bort och tas bort från området med samma förutsättningar som för granarna. Om några gamla tallar påträffas ska dessa lämnas kvar. Nedanför detta område där det är brantare ska tallarna lämnas kvar orörda.

Gamla spärrgreniga ädellövträd ska frihuggas i det flacka området ovanför branten.

Underhållsåtgärder:

Områdena ovanför branten får betas extensivt, men är inte aktuellt under denna planperiod. Frihuggning av ädellövträden ska ske i etapper under planperioden (se ovan). Eventuell framtida granföryngring skall röjas bort.

⁴ Med intern dynamik menas att skogen i huvudsak föryngrar sig småskaligt genom att enstaka träd eller trädgrupper dör, av t ex svampangrepp eller stormar, och att yngre träd då får chansen att växa till sig i luckorna. Så kallade sekundära trädslag som lönn, ask, alm och lind är anpassade till intern dynamik och gynnas när inga storskaliga störningar, som till exempel skogsbrand, sker.

1.3 Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Huvudsaklig finansiering
Röjning och huggning av gran	2003-2004	Hela naturreservatet	Markägare/ Entreprenör	1	Vårdanslag
Huggning av yngre tall	2003-2004	Det flacka området ovanför branten.	Markägare/ Entreprenör	1	Vårdanslag
Frihuggning av gamla spärrgreniga ädellövträd	2003-2004 2006 2010	Det flacka området ovanför branten	Markägare/ Entreprenör	1	Vårdanslag
Uppföljning av kvalitetsmål	Var 5-10e år	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Uppföljning av skötselmål	Var 5-10e år	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	1	Vårdanslag
Tillsyn av föreskrifter	Årligt	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	2	Vårdanslag

1.4 Jakt och fiske

Reservatsföreskrifterna innebär inga inskränkningar av jakten. I området gäller de jaktbestämmelser som regleras i jaktlag med tillhörande förordningar. Mindre fordon för fällt vilt får användas med stor försiktighet. Markskador pga körning ska undvikas. För fiske i Roxen gäller befintliga fiskerättsavtal. Fiske från land inom reservatsområdet är tillåtet för de som har nyttjanderätten, under förutsättning att reservatsföreskrifterna följs.

1.5 Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen ska utföras av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard SIS 031522 och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

2. Anordningar för rekreation och friluftsliv

2.1 Övergripande mål

Naturreservatet ska, under stort hänsynstagande till flora och fauna, vara tillgängligt för det rörliga friluftslivet. För att göra området mer tillgängligt för friluftslivet och för att informera besökare planeras vissa anordningar för friluftslivet. Slitage kommer att undvikas i möjligaste mån genom att besökare anvisas att använda befintliga stigar eller den enskilda vägen genom området.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Information

En informationsskylt med beskrivning av naturreservatet på tre språk samt en skylt med gällande föreskrifter ska tas fram. Lämpliga biotopskyltar ska också sättas upp. Skylten ska placeras vid anslutning till reservatet västra del intill vägen.

2.2.2 Parkeringsplats

Ingen besöksparkering kommer att anläggas vid reservatet.

2.2.3 Renhållning

Utplacering av sopmaja eller soptunna bedöms för närvarande inte vara nödvändig.

3. Tillsyn

För närvarande bedöms ingen speciell tillsynsman behövas inom reservatet. Tillsyn av reservatet skall ombesörjas av naturvårdsförvaltningens personal.

4. Dokumentation och uppföljning

Skötseln av naturreservatet ska ske på ett sådant sätt att önskat resultat uppnås till lägsta möjliga kostnad. Effekterna av utförda skötselinsatser måste därför alltid följas upp.

Uppföljningen ska sedan ligga till grund för förändringar av skötselmetoder och revidering av skötselplanen.

4.1 Dokumentation och inventeringar

Samtliga utförda skötselåtgärder skall dokumenteras skriftligen. Systematiska inventeringar av lavar, mossor, svampar, kärlväxter, insekter och fåglar bör genomföras i området senast år 2005 för att dokumentera naturvärdena i naturreservatet och för att kunna följa upp skötseln av reservatet med utgångspunkt från de arter som lever i naturreservatet. I skogsmarken ska en dokumentation ske av strukturer och företeelser som har betydelse för bl a rödlistade arter som t ex ålders- och trädslagsfördelning, mängd och kvalitet av död ved.

4.2 Uppföljning

4.2.1 Uppföljning av kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

Artförekomsterna skall dokumenteras på ett sådant sätt att dessa går att återinventera och utvärdera. Strukturförekomster, som ålder- och trädslagsfördelning och mängden död ved, skall kunna mätas och följas upp. Uppföljningen skall ske enligt fastställda metoder som används inom miljöövervakning nationellt eller regionalt eller i samband med Natura 2000. I dagsläget är inte dessa metoder färdigställda och utarbetade. Målsättningen med uppföljningen är att kunna se om ett gynnsamt tillstånd upprätthålls för det habitat⁵ som är medtaget i Natura 2000 och om uppställda kvalitetsmål enligt skötselplanen uppfylls.

4.2.2 Uppföljning av skötselmål och skötselåtgärder

En uppföljning av naturvärdenas utvecklingen ska ske i de områden där åtgärder genomförs. Genomförandet av skötselplanens åtgärder skall följas upp så att den genomförda skötseln leder till att kvalitetsmålet uppfylls.

5. Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i plandelen redovisade åtgärder bekostas av staten. Även andra finansiärer, t ex fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel skall i så fall administreras av Länsstyrelsen.

⁵ Habitat: ungefär samma betydelse som livsmiljö för en art.

Farsbovikens naturreservat

Bilaga 1

Farsbovikens naturreservat

Linköpings kommun, Östergötlands län
Fastighetskartor 08578, 08579

Areal: 21,9 ha

Bilaga 1

© Lantmäteriet, 2000 Ur GSD-Geografiska Sverigedata, Dnr: L2000/2620 E

Karta tillhörande Länsstyrelsens beslut för Farsbovikens naturreservat beslutat 2003-06-25
Objektnummer 05 - 02 - _____ dnr 511-16253-01

0 1 2 3 4 5 kilometer

Skala: 1:50000

Farsbovikens naturreservat

Bilaga 2

Farsbovikens naturreservat

Linköpings kommun, Östergötlands län
Fastighetskartor 08578, 08579

Areal: 21,9 ha

Bilaga 2

Medgivande Lantmäteriverket 1997. Ur GSD-Ekonomiska kartan diarienummer 507-97-894.

Karta tillhörande Länsstyrelsens beslut för Farsbovikens naturreservat beslutat 2003-06-25
Objektnummer 05 - 02 - _____ dnr 511-16253-01

0 200 400 600 800 1000 meter

Skala: 1:10000

Bilaga 3

Häradskartan 1877 över Farsbo. Området är betecknat med lövträdssymboler. Reservatsområdet är ungefär beläget mellan den gräns som finns i öster och den bäck som rinner ned till Roxen vid "A" i "Anderstorp Jt (jordtorp)".